

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felolvas szerkesztő: Rudnyánszky Gyula.	Kiadó laptulajdonos: Gászló József.	Egyesületi ára 4 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-u. 8. — Telefon 275
Helyben: Negyedévre	3 korona.			
Egész évre:	12 "			
Külföldre: Negyedévre	5 "			
Egész évre:	20 "			

A debreceni szabadelvűpárt intéző bizottsága június 29-én délután 3 órakor az Arany Bika emeleti cukrásztermében ülést tart, melyre az intéző bizottság összes tagjait tisztelettel meghívja
az elnökség.

A debreceni szabadelvű párt városi közgyűlési tagjait tisztelettel felkérjük hogy 1904. június 29-én délután 5 órakor az Arany Bika földszinti kisebbik éttermében tartandó értekezleten teljes számmal megjelenni sziveskedjenek.

A debreceni szabadelvű párt elnöksége.

A nő-kérdés.

jun. 28.

(F. M.) A nő-kérdés az utóbbi időkben egyre nagyobb jelentőséggel lép előtérbe és nemzetközi szervezkedése következtében diadalmasan tért foglal a szívekben és elmékben egyaránt.

Milyen kicsinylő ajk bigygyesz téssel gondoltak sokan ezelőtt csak 5-6 évvel is nálunk a francia, az angol, a német feministákra; milyen esufondárosan tárgyaltuk, hogy nádrágban járjanak-e a nők, vagy szoknyában és hogy a jövőben is a férfi legyen-e a családalapító, vagy pedig a nő!

Am a rossz tréfák özöne észrevétlenül, nyomtalanul lefolyt, még csak salakot sem hagyott hátra, ellenben a feminizmus, a nő-kérdés zászló vivői zajtalanul, de annál szívósabban szervezkedtek, szervezkedésükbe lehet mondani az egész művelt világ nőit belevonták és a berlini nő-kongresszus tárgyalásai fényesen igazolják, hogy a nő-kérdés kilépett az álom-hüvelyekből, az üres

ábrándképek ködhonából és valóság lett, amelylyel minden komolyan gondolkozónak számolnia kell.

A feminista szervezkedés vezetői minden esetre megérdemlik, hogy előttük kalapot emeljünk, nem azért mintha mi talán egy nemzetközi nő szövetségért lelkesednénk, hanem azért, mert nagy és eredményes munkát végeztek. Azt is el kell ismernünk, hogy a nő-kérdés mai állapotában sokkal ésszerűbb és könnyebb volt egy u. n. nemzetközi kongresszust összehozni és azután ebből kifolyólag birni szervezkedésre az egyes országok nővilágát, mint megfordítva.

Hisszük is, hogy ez az utólagos országos szervezkedés mentül hamarabb megtörténik nálunk is és pedig országos alapon, mert amilyen örvedetes, hogy a berlini kongresszus derekas munkájából a magyar nők is kivették részüket, ép annyira szükséges, hogy az egyetemes nő mozgalomban a magyar hölgyvilág ne incidentaliter, esetlegesen, mintegy a vak véletlen folytán vegyen részt, hanem tervszerűen és a magyar nő világ vezetésére és képviselésére hivatott és e célra kiválasztott megbizottak útján.

Amennyire ellenségei vagyunk mindennek, ami nemzetközi minők: az internacionális töke, az internacionális vallás, az internacionális szocializmus, az internacionális agrarizmus, ép így nem tudunk lelkesedni az internacionális feminizmusért sem, annál szívesebben látjuk azonban, hogy ha a magyar nők szervezkednek a magyar nő társadalmi helyzetének javítására és orvoslására, amelynél kétségen kívül sok a teendő — és ha e munkájukba oda jutnak, hogy szellemi és anyagi erejükhöz mérten a török, a francia vagy bármely más nemzet nőinek

társadalmi, erkölcsi, vagy egyéni helyzetén segítenek, vagy legalább segíteni akarnak, ez csak annál nagyobb dicsőségükre fog válni.

A mi a magyar nő helyzetét illeti, az tagadhatatlan, hogy elbirnani némi javítást, sőt gyökeres rendezést is. Hiba volna azonban tagadni hogy e téren folytonos a fejlődés, a javulás.

A magyar nő szellemi képzésének színvonala egyre emelkedik, a legkülönbözőbb életpályák egyre nagyobb számban nyílnak meg a nő előtt — és csodálatos; a magyar nő társadalmi helyzete mégsem rózsás, sőt egyre nehezebb, sötétebb lesz.

Mit gondoltok: Ha a magyar nőnek megadjátok a szavazati jogot ami különben a magyar jog sokféle ágazataiban nem ismeretlen dolog vagy ha az egyes ügyvédi, vagy orvos kamarák befogadják keblükbe a magyar nő társadalmi helyzete boldogabb lesz? Szó sincs róla!

Nem szavazati jog, nem kenyérkereső pálya, nem kaszinó tagság kell a magyar nőnek, hanem családi tűzhely, szerető férj és szerető gyermekek, akikért élethivatásának megfelelően éljen, akiknek boldogságáért és boldogítására a maga életét szentelhesse.

A magyar nők legnagyobb baja az, hogy a mai társadalmi berendezkedés a családalapítást vagy lehetővé tenné teszi, vagy gátolja.

A hosszú elméleti kiképzés a diplomás osztályt szerfölött gátolja a családalapításban és ime: az állam e kiképzést még meghos szabbitja. A hivatalnoki pályán pedig 1400. korona kezdő fizetéssel kinek lehet mersze családot alapítani? A fiatal emberek tehát várnak, míg a viszonyok javulása a családalapítást lehetővé teszi, de e hosszú várakozásban a nők tizezrei maradnak pártá

TOLNAI DANIEL

Debrecen Piac-utca 49 szám

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olesó árak.

ban és kész a nők társadalmi baja. Az állam rövidítse meg minden téren a pályavégzettség idejét, és hivatalnokainak pedig adjon magasabb kezdő fizetést, nősültni és neveltetési pótlékot és meglátjátok, hogy a nő kérdés legalább Magyarországon a legégetőbb részében olvasolva lesz.

Mert nem szavazatjog és kenyér kereső pálya kell a magyar nőnek, hanem: családi tűzhely.

A csendőrség fegyverhasználata.

A Debreceni Független Ujság tegnapi száma Fegyverhasználat a csendőrségnél, cím alatt közleményt hoz, melyben elő van adva, hogy ha egy nagyobb tömeg utcai tüntetése alkalmával akad ebben a tömegben egyetlen részeg ember s ez a csendőrt görönggyel meghajigálja, vagy a csendőr gunyáját megfogja, vagy egy éretlen gyermek a csendőrt hólabdával megdobja (mint ez állítólag Marosvásárhelyen a hirhedt képviselő választásánál történt), hát akkor az egész kivonult csendőrség löv, gyilkol, mert ezt a szolgálati szabályzata megengedi.

A cikkíró ur vagy tendenciózusan ferdit, vagy sohasem látta a csendőrség szolgálati szabályzatát.

A szolgálati utasítás 64. §-ának 2-ik bekezdése kimondja, hogy

„a csendőr fegyverét csak akkor, illetve azután használja, a mikor a veszély elhárítására, az engedelmisség biztosítására, az ellenszegülés megtörésére, a megszőkés megakadályozására vagy az egyéb törvényes cél elérésére alkalmas és megengedett enyhébb eszköz rendelkezésére nem áll, illetve miután minden ily enyhébb eszköz alkalmazása eredmény nélkül maradt, s ekkor is a még lehető kimérettel járjon el.“

E szakasz 3-ik bekezdése szerint a lehető kimélet alatt az értendő, hogy a fegyvert használó csendőr szándékának csak arra szabad irányulnia, hogy a támadást, illetőleg ellenszegülést a támadás folytatására vagy az ellenszegülésre, a megszőkni törekvő veszélyes gonosztevőt pedig a megszőkésre képtelenné tegye.

E szakasz 5-ik bekezdése szerint ilyen esetben a csendőrnek arra kell törekednie, hogy

„az illető ember élete lehetőleg kiméltessék és más személyek élete vagy testi épsége se veszélyeztessék.“

A 6-ik bekezdés szerint pedig a

fegyver használati jog minden túlhágásért a csendőr szigorú felelősségre vonatik.“

A 65-ik § utolsó bekezdése azután megmagyarázza, mik azok az enyhébb eszközök és pedig:

- a) parancsoló hangon intézett intés,
- b) elfogás,
- c) megbilincselés és szükség esetén kényszer eszközökkel való elszállítás.

A 68-ik § leírja, hogy kell magát viselni a csendőrnek nagyobb embertömegek által okozott veszélyes rendezavarás esetén. T. i.

Az embertömeg a törvény nevében és a következményekre és a különben bekövetkező fegyver használatra való figyelmeztetés mellett szétesztásra hívandó fel; egyszersmind pedig az őrsparancsnok — ha elegendő számu csendőr fölött rendelkezik, — néhány ügyes, erős csendőrt jelöl ki arra, hogy a főcinkosokat és főlarmázókat elfogja.

Ha a felszólítás eredménytelen marad, a szétesztelés szuronytámadás alkalmazásával kísérleendő meg, mely alkalommal a főcinkosok, a bujtogatók és a legféltelenebb rendezavarók elfogandók.

Ha azonban az embertömeg a fegyverekkel, vagy más, a testi biztonságot veszélyeztető eszközökkel és tárgyakkal a csendőrség ellen támadólag lép fel és ez utóbbi ez által a legszélsőbb szorongattatásba jutna, akkor és pedig ha lehetséges a bekövetkezendő fegyverhasználatra való előzetes figyelmeztetés mellett, az őrsparancsnok szabályszerű vezénylésére a löfegyvert kell alkalmazni, ily alkalommal főleg a főcinkosok, bujtogatók és a legveszélyesebb ellenszegülők veendő célba, a mire a parancsnok külön is figyelmeztethet.

Gyermekek, asszonyok, aggok úgy a szuronytámadásban, valamint a löfegyver alkalmazásakor lehetőleg kiméltendők.

E rendelkezésekből kitűnik, hogy a Debreceni Független Ujság által felhozott esetben a csendőrségnek nem szabad löni és nem is fog az löni, hanem azt, a ki csendőr gunyáját megfogta, ez a csendőr szépen elfogja és hűvösre teszi, és ugyanígy fog eljárni a csendőrség a dobálóval is, ha t. i. kiléte megállapítható. És bizony ha azon az egyetlen dobáson kívül több dobálás nem lesz, senkinek semmi baja nem történik s a debreceni polgárok és cikkíró ur is egészen nyugodtan sétálhatnak a tömegben.

Sőt ha a dobálások ismétlődnek, a csendőrség akkor sem fog rögtön löni, hanem fel fogja hívni, először a tömeget

elosztásra s ha a tömeg nem akar eloszlan, előbb még szuronyrohamot fog ellene intézni és löni csak akkor fog, ha a tömeg erre sem enged, hanem a felosztatást teljesítő csendőrségnek botokkal, vagy általános kődobálással ellenszegül és a csendőrség attól tarthat, hogy a tömeg őt leveri.

Az élesdi esetre kár a szót vesztetgetni. A Debreceni Független Ujság annak idején is és most is teljesen elferdítve közölte az esetet. Nem csak az az egy ember — a kit azután az őrsparancsnok lelőtt — támadta meg a csendőrsparancsnokot, hanem az egész botokkal felszerelt tömeg neki ment a csendőrségnek, mert lelketlen bujtogatók elhitették vele, hogy a csendőrség fegyverében nincs éles golyó s erre lött a csendőrség és löni joga volt.

De hát persze ha az ember cikket ír a csendőrség szolgálati utasításáról és a csendőrségnek bizonyos konkrét esetben való fegyverhasználatáról, el is kellene olvasni azt a szolgálati utasítást és elfogulatlan értesítéseket szerezni a konkrét fegyverhasználat felől, nem pedig a levegőbe beszélni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1904. jun. 26.

A szombati ülés jegyzőkönyvének kézbesítése után nyomban a költségvetés tárgyalására tértek át.

Jakabffy Imre elnökölt. Az első szónok Horvát volt.

Kovácsévics István. A magyar horvát viszonyt tette szóvá. Reflektált Barta Ödön beszédére, a melyet az 1902. esztendőben az indemnitáshoz, tartott és vissza utasítja abban a horvátokra szórt vádakat. A horvátok sohasem gátolták meg az állami gépezet működését. A horvátok szívesen segítenek abban, hogy a magyarok jogán megvédje és visszacserezze. A horvátok szívesen veszik ha a hadsereg magyar részében magyar lesz a vezényszó, a horvát részben a horvát. Akadálya ennek nincsen és nem történik a harcok képesség rovására. Nem érti, hogy miért kellene a vezényszó magyarrá tételénél addig várni, míg külön hadseregünk lesz. Hivatkozik a honvédségre, hol szintén egységes a vezénylet, vezérlet és a belső szervezet, mégis kétféle a komandó. Szinte a magyar vezényszó kivására az obstrukció nem alkalmas eszköz; várni kell a dologgal addig, míg a legsürgősebb és legfontosabb állami dolgokkal végzünk. Majd Pichler Győzőnek két évvel ezelőtt elmosódott beszédével is foglalkozik.

Kubik Béla: Ezt előbb is megtehetette volna.

Mihalovits J. gyógyszertárában a „Kigyóhoz“ Debrecen, főtér, a városházzal szemben

ajánlja Harmat arcorát (pouder), mely készítmény üde szint kölesönöz az arcnak s nem rontja az arcot. Kitűnő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arc- vagy rizsporral jól tapad s igen jól fed. A Harmat-eréme a Harmat szappannal együtt használva az arcot üdév, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható színben: fehér, rózsza, krém színben) mintadoboz Harmat pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő arcorait: Berlini Felpouder (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. 60 fillér. Velupouder (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor.

Kovacevics István: Pichler a horvát katonaságnak külföldön elkövetett gaztetteire hivatkozott, ezzel szemben a szólo hivatkozik két olasz íróra, kik azt állítják, hogy a horvátokról terjesztett vádak koholmányok. Az ilyen vádaskodások nem alkalmasak arra, hogy a magyarok és horvátok jó viszonyát ápoljuk. Tiltakozik Barta Ödönnek ama felfogása ellen, hogy 1868-ban teemtünk szorosabb kapcsolatot, Magyarország és Horvátország között; ez nem áll, meg volt ez a kapcsolat már azelőtt is évszázadok óta és sohasem szünetelt. Azokat, a kik e kötelék felbontására törekednek, árulóknak tartja; az ily áramlatokat már csirájukban el kell fojtani, s ezt az elnyomást nem szabad zsarnokságnak nyilvánítani. Elismeri a magyar államnak azt a jogát, hogy a képviselőházban ellenőrizze, vajon a horvát általános jogok gyakorlati alkalmazása megfelel-e a magyar állam érdekeinek? A magyar állam végre nem is követelhet többet a horvátoktól, mint hogy a magyar államnak hűséges polgárai legyenek. A magyar államot két nemzet alkotja, a magyar és a horvát. A honvédelemnek a magyar elembe való beolvadása nem erősítené a magyar államot, sőt ellenkezőleg gyengítené azt. Az a körülmény, hogy a horvátok nemzeti létük megőrzésével jól érzik magukat, a magyar állam keretében, nagy vonzó erőt gyakorol a balkáni népekre. Különben is Magyarország a horvátok nélkül el nem képzelhető. Magyarország a horvát tengerpart nélkül nem boldogulhat.

Hogy fume Magyarország-hoz tartozik-e, vagy Horvát országhoz, az tökéletesen mindegy, mert az a fő, hogy a magyar államhoz tartozik. Ez a vita különben gyakorlati érték nélkül való. Hogy Horvátországban van egy honorációs osztály a melynek véleménye szerint real unió van Magyarország és Horvátország között az nem áll, hogy Fiume a magyarok és horvátok konduvidiuma azt is csak kevesen valják Horvátországban. Hogy ez Fiuménak hozott áldozatokat a a horvátok érdekében hozza a Magyar állam, azt sem ismerheti el; azokat az áldozatokat a magyar kereskedelem érdekében hozták. Ugron megemlítette a múlt évben, hogy a fiumera vonatkozó törvény horvát szövege meg van hamisítva, s hogy a meghamisított szöveg felé egy papírseletet ragasztotak a helyes szöveggel. Ugron téved, azonban abban, hogy a leragasztott szöveg alatt az van, hogy a törvény fiumei Horvát országnak adja; a leragasztott szövegben lényegében ugyanaz mint a mi a leragasztott papír szövegén van.

Az eltérés lényegtelen és nem kifogásolták sohasem. A magyar-horvát viszonyról szólva, megvalja, hogy még 1848-ban is sokkal jobb volt ez a viszony mint ma, de éppen ezért ezt a viszonyt javítani kell és nem elmérgesíteni. A Horvát és szerb viszálynak nem az volt az oka, hogy a szerbek a magyarokkal barátkoznak, a szerbek éppen olyan viszonyban vannak, mint a horvátok. Pár éve csak, hogy három hivatalnokot a szerbek Károlyváros közelében agyon kintak csak azért, mert azt hitték róluk, hogy a magyar zászlót ki akarják tűzni a templomukra. Majd a katonai kérdésekre vissza térve azt fejteti, hogy a vezényszó szempontjával a horvátokat nem lehet a nemz. tiségekkel egysorban helyezni. A horvátok mindig nemzeti életet éltek. Nemzeti és történeti hagyományaik vannak, s így nekik is joguk van arra, hogy nyelvük-

nek jogait a katonaságnál is érvényesítsék. A horvát katonaságnak évszázadokon át horvát volt a vezényleti nyelve. Szóba hozza, hogy nem rég egy horvátországi választáson, a magyarok nem tudták, hogy mire szavazzanak Kossuth Ferecától kértek tanácsot, a ki azt mondta szavazzanak a kormánypártra.

Szüllő Géza a költségvetés ellen beszél.

Seemayer János elfogadja a költségvetést a vidéki városok föllendítése érdekében a közigazgatási szétesztást sürgeti.

A vitát holnap folytatják.

A főrendiház ülése.

— június 27.

A főrendek ma délelőtt 11 órakor ülésre gyűltek egybe. A tanácskozást Csáky Albin gróf elnök vezette. Parentálással kezdte. Rövid tíz nap alatt három főrend hunyt el. *Szontagh Pál*, *Harthy István* és *Vopra Ferenc* báró. Mind a három veteránja volt a főrendiháznak. Az első kettő mindvégig politikai tevékenységet fejtett ki és egyháza érdekében közreműködött. Nopsa Ferenc báró rövid politikai tevékenység után élete javát dícsőült Erzsébet királynéknak szolgálatában töltötte. A főrendiház az elhunytak felett érzett részvétét jegyzőkönyvbe iktatta.

Elnök jelenti, hogy a király legmagasabb megelegedéssel vette tudomásul a főrendek hódolatát, Rákóczy Ferenc hamvainak hazahozatala tárgyában és hogy a beszttercebánya és Szepesi püspökök részére a királyi meghívóból leérkezett.

Ezután vita nélkül a következő javaslatokat fogadták el: Az inde munitásról, Sándor Király átkebelezéséről a dunai egyezményről tett helyi érdekű vasutról és a vasutasok fizetés-emeléséről.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az ülés fél 12-kor véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

Városi csendőrség.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délután 3 órakor Vecsey Imre városi főjegyző elnöklésével ülést tartott, melyen tárgyalás alá vették a közigazgatási bizottság határozati javaslatát a rendőrség helyett a közbiztosági szolgálatnak a m. kir. csendőrségre bizásáról.

Az ülésen megjelentek Vecsey Imre elnök, Vargha Károly előadó, Lengyel Imre, Komlóssy Dezső, Nemes Kálmán, Zádor Lajos, Márk Endre, dr. Kola János, Szabó Kálmán, dr. Szántó Sámuel, Kiss Albert, Márton Imre, dr. Magoss György, dr. Fejér Ferenc, Végh Gyula, ifj. Schwarz Vilmos, Kardos László.

Vargha Károly felolvasta dr. Galánffy János kir. ügyész indítványát, és a közigazgatási bizottság határozati javaslatát.

Az indítvány megokolása alapos részletességgel világítja meg a kérdést. Kifejti azokat az okokat, melyek kívánatossá, majdnem nélkülözhetetlenné teszi a városi közbiztoság fentartására m. kir. csendőrség alkalmazását. A mai rendszer közveszedelem nélkül tovább fenn nem tartható; a csendőrség behozatala minden bajt megszüntet és nem hogy több költséggel nem, hanem még határozott megtakarítással jár.

A kormány a csendőrség fentartásához jelentékeny százalékkal hozzájárul. Ezzel szemben a város, ha rendőrségét a szükséghez képest újjászervezné, jelentékeny nagy újabb terhet róna a város adózó közönségére.

Vecsey Imre előadta, hogy a mostani rendőrség közül a rendőrség 80 rendőrré 61,517 korona 60 fillérjébe kerül a városnak. Ezzel szemben a csendőrség 82,217 korona 14 fillérbe kerülne. De ehhez az állam 30 százalékkal hozzájárul, úgy hogy a város évenként 3965 korona 60 fillért megtakarít. Az első berendezés 32,451 korona 65 fillérbe kerül, a mit a fenti megtakarítás 8 év alatt letörleszt. Ehhez járul az az előny, hogy az állam a csendőrség fenti költségeiből jelentékeny összeget visszatérít az első berendezés költségeiből felállítandó csendőrlaktanya évi lakbéré fejében. A rendőrségből megmaradna rendészeti célokra 20 gyalog és 8 lovasrendőr, Ehhez járulna a csendőr tisztikaron kívül (melynek fizetését teljesen az állam fedezi) 1 gyalog járőrmester, 1 lovas őrmester, 2 gyalog őrmester, 2 gyalog őrsvezető, 56 csendőr, 8 lovas csendőr, Ez a nagy létszám teljesen a közcsend és rend, a közbiztoság fentartására szolgálna s a rendészeti ügyeken kívül az élet és vagyonbiztoság őrzésével járó összes feladatokat ellátná. Világos ebből, hogy az önkormányzat legcsekélyebb érintése nélkül Debrecen városa a csendőrség behozatalával a közbiztoságot erős alapokra fektetné, az összes rendőri mizériákat megszüntetné, a pótdadóval tulterhelt lakosságot pedig egy fillér újabb költséggel sem terhelné, viszont a rendőrség regenerálására mulhatlanul szükséges nagy kiadásoktól teljesen megmentené.

Szabó Kálmán elismeri, hogy a javaslat el nem tagadható súlyos bajok orvoslására törekszik. Kétségtelen, hogy a mai rendőrségi rendszer tühretlen. De azért még se pártolja a csendőrség behozatalát, még politikai okokból a közsabadságot, az autonómiát félti.

Márk Endre attól tart, hogy a csendőrség pénzügyileg nem lesz előnyös. Egyesek személyi biztosága talán nagyobb lesz, de a vagyoni biztoság nem. Ezzel szemben egyetért politikai szempontból Szabó Kálmánnal. A 30 százalékos állami hozzájárulást is kevesli, más városoknak az állam 40 százalékos hozzájárulást fizet. Elismeri, hogy a közbiztoság állami feladat. Attól fél, hogy a közbiztoság államosítása esetén a mostani százalékkal kell majd a városnak az állami rendőrség fentartásához járulnia. Határozati javaslatot terjeszt elő, hogy miután országos államosítás van tervbe véve s a most felajánlott állami hozzájárulás csekély, — tehát a jog és pénzügyi bizottság javasolja a határozati javaslatnak napirendről levételét.

Dr. Kola János örömmel üdvözi a kir. ügyész indítványát és hozzájárul a határozati javaslatához. A csendőrség legalább háromszor annyit ér mint a rendőrség, tehát a tervbe vett létszámmal a csendőrség teljesen meg fogja oldani a feladatot. Rendőrségünk kiiktatása oly hiányos, hogy ezen segíteni lehetetlen. Csak katonai fegyelemmel, katonailag szervezett legénységgel lehet a közbiztoságot jól fentartani. Különösnek tartja Szabó Kálmánnak azt a megokolását, hogy figyelemmel kell lennünk a kérdés eldöntésénél arra a közjogi viszonyra, melyben Ausztriával vagyunk. Ez tarthatatlan állítás. A mi a pénzügyi részt illeti, ez szerződés dolga. Mődunkban áll a szerződést a város anyagi előnyére

megkötni. Ennél fogva a polgári rendőrség helyett a katonai fegyverzettségű katonailag szervezett m. kir. csendőrséget melegen pártolja s azt indítványozza, hogy a bizottság a tanács útján ajánlva a közgyűlésnek a csendőrség behozatalát.

Kiss Albert nem látja a javaslat pénzügyi részét alaposan kidolgozottnak. A fontosabb jogi szempontból elismeri, hogy a közbiztonság ellátása állami feladat; de a rendszeres központosításnak ellensége.

Merénylétnek tartja a javaslatot és az ellen küzdeni fog a végsőig. Nem tartja elégnak Márk indítványát, óvást emel a javaslat ellen.

Zádor Lajos határozottan helyesli a javaslatot. Nem lát veszedelmet a csendőrségben, ellenkezőleg nagy előny a rend és csend érdekében a katonai fegyverem. Nem kell ebbe világpolitikát keverni szép jelszavak hangoztatásával a baj nem orvosolható. A mi rendőrségünk oly gyarló, hogy ezt megjavítani lehetetlen. Az összes lakosság javára lesz, ha a közbiztonságot katonailag kiképzett, fegyverzett csendőrség tartja fenn. Senki se képzelje, hogy az általános államosítás esetén megszabadulunk a terhektől. Nem szabad várunk, nekünk azonnal kell a mai rossz rendszer megszüntetése. A mi feladatunk az, hogy most a szerződést minél jobban, előnyösebben kössük meg. A város anyagi érdekében, a polgárság élet és vagyonbiztonsága szempontjából üdvös a javaslat, azt tehát örömmel elfogadjuk.

Márton Imre hosszasan szól a javaslat ellen. Az ő ismert módszere szerint csoportosított számjattékkal kápráztatott. Felolvasott az ülésen tett jegyzeteiből egy sereg szám-összeállítást, a melyekből azt a tréfás állítást igyekezett bizonyítani, hogy a rendőrség helyett csendőrség behozatala kiszámíthatatlan több kiadással fog járni. Tehát a napirendről levétel mellett van.

Kardos László azt látja, hogy a régi anyaggal célt soha se érünk. Radikális újítás kell, a mai rendőrség teljes mellőzése s e helyett a kitűnő új anyag, a csendőrség teljesen meg fogja oldani a kérdést.

Dr. Szántó Sámuel mellőzni kívánja az e kérdésben fölösleges politikai vonatkozásokat. Abban mindenki egyelért, hogy a mai rendőrség nem áll feladata magaslátán. A természetes fejlődés útján lehetetlen otthagyni a néppel komázó, fegyverzetlen rendőrséget. Ebben a nép nem látja a csend és rend hivatott fenntartóját. Sammibe se veszi a rendőrt. Ellenben a katonai fegyvermi csendőrt megbecsüli. Elég, ha a csendőrt meglátja, már lecsillapul a zaj, a nép érzi, hogy ez a tekintély, a jog, a hatalom képviselője. A néplélek e gyökeret vert tisztelete a csendőr iránt rendkívül előnyös. Ezért a csendőrség behozatalát célravezetőnek tartja. Pénzügyi szempontból, ha a mai rendőrséget javítani akarjuk, legalább kétszáz ezer koronánkba kerül és csak a régi anyag, csak a régi rossz rendszer áll rendelkezésünkre. 80 csendőr többet ér 300 rendőrnél. Becsüli az autonómiát, de ehhez semmi köze a közbiztonság mindennapi szükségleteinek. — Kívánja a szerződés gondos elkészítését és különös kidomborítását a csendőrség és a főkapitány jogviszonyának. Így a javaslatot elfogadjuk.

Dr. Fejér Ferenc védi a rendőrséget. Ő azt hiszi, hogy civil erővel is lehet a rendet fenntartani. Elismeri hogy a rossz a rendszer és borzasztó rossz az anyag. Látja a hibákat, de azt hiszi, hogy

ha drága pénzt áldozunk, kétszer-háromszor annyit, mint most, akkor lehet jó rendőrségünk. De ő a politikai, hatalmi szempontokat tolja előtérbe ezért ellene van a csendőrségnek.

Vecsey Imre Kiss Albert személyi kérdésben tett felszólalása után a vitát bezárta. Tiltakozott az ellen, hogy a hatóságot bármiféle célzatosság vezetné a kérdésben. Semmiféle felsőbb utasítás, befolyás nem vezette a hatóságot. Egyedül a közérdek. Eddig a leghevesebben éppen az ellenzék támadta a rendőrséget, a közönség panaszaival s a tapasztalt állapotok köteleességévé tették a hatóságnak, hogy a javaslatot sürgősen megtegye. Megállapította a jog és pénzügyi bizottság javaslatát, úgy hogy a közgyűlés a legvilágosabb feltételek mellett határozza el a szerződés megkötését. Kijelölt egyes feltételeket is.

Márk Eadre ekkor a feltételekre részletes vitát kívánt provokálni.

E közben Nemes Kálmán, Zádor Lajos és Szántó Sámuel bizottsági tagok eltávoztak, a bizottság 6 szóval 5 ellen a javaslatnak napirendről levételét határozta el.

Kiss Albert kijelenti, hogy mivel a tanácsnak így is joga van e kérdést a közgyűlés elé vinni, kívánja az elnök által jelzett adatok kinyomtatását és a közgyűlési tagok közt való kiosztását.

Lányok a Hortobágyon.

A kath. tanítóképző képesített növendékei a vizsgálatok sok meleg napjai után mulatni akartak egyet. Kapták magukat, kimentek tegnap a Hortobágyra. Itt a legnagyobb magyar pusztán jól is mulattak, sokat is tanultak; s így egészen következetesek voltak magukkal, mert — miut mondják — a tanítónők mulatságuk közben is vagy tanulnak, vagy tanítanak.

A figyelmes Tolnay külön vonatot bocsátott a kisasszonyok rendelkezésére, a kikkel együtt tartottak Dr. Wolafka Nándor püspök, volt igazgatójuk, több tanítónőjük és a mamák egész serege. Ott voltak a többi között Eckensberger György dandárpanacsnok és neje, Perezel Dénesné, Vecsey Imréné, Csanak Józsefné, Dr. Vucskés Gyula nagyváradi lapszerkesztő, Dr. Lestyán Eadre, Gyenes Kálmán, Eisenmann Oszkár, Wolafka Antal és mások, összesen valami 60-an.

Mikor a vonat kirobogott az állomásról, a titokban felszált feketelegények rágyújtottak a nótára és huzták rendületlenül. A zeneszó, a gyönyörű reggel, a levegőbe uszó ózon egyre fokozták a lelkesedést, úgy hogy a leánysereg nem győzte már megvárni a végállomást, hanem itt is ott is, míg a vonat időzött, a pályatesten táncperdült.

A megérkezésnél ott várta kirándulókat Farkas Berti bátyánk, a kinek mindig örömet szerez, ha bemutathatja az ő szép birodalmát. Pedig a Hortobágy, a nagy aszály dacára, teljes szépségében ragyog. A kék ég, köröskörül az a beláthatatlan pusztaság, a melynek édesen ringató csendjét csak néha zavarja meg egy-egy gulya méla kolompja, valami

különös hatást gyakorol a lélekre. Érzí ezt minden kiránduló. Érezték a diplomás kisasszonyok is. Farkas Berti bátyánk alig tudta betessékélni őket a csárdába, hogy csak egymásután költsék el a villásreggelit, mert már előállott 12 kecsi, hogy bejárják a pusztát.

Mikor a kocsikra felkaptak, a mindig jókedvű Eisenmann figyelmeztette a társaságot, hogy tekintettel a fujdogáló szellőre, jól tesszik ha kipányvazzák, a kalapjukat. Nem hallgatta meg senki. Nem kötötte meg senki a kalapját, csak ő maga. A történelmi hűség kedvéért feljegyezzük, hogy nem is esett le senki kalapja, csak az övé.

Mire az első öreg méneshez értek, magukra szedtek már pár liter port. A jó Vucskés urnak löcsfelőli képe olyan volt, mint egy négeré, a belső meg fehér maradt. Mindjárt rá is fogták, hogy az azért van, mert a mellette ülő szép asszony leheletével megóvta a portól. Nézetek azután csikóménest. Így egy fiatal csikós — szép száll ember! — nagy bravurral bemutatta a pályavetést. A tehéncordában különösen tetszett a nagy villásszarvu magyarfajta. Nemkülönbön nagyérdeklődéssel nézték meg a kosnyáját. A ménesek, gulyák és nyájaktól most a zámi apátság romjaihoz kocsiztak, úgy hogy kerek 3 óra volt, midőn a csárdához visszatértek. Itt már messziről csiklandozta az orrt a jó magyar konyha illata. Igazán különös csárda is ez! 60 személynek úgy felterit és feltálallal, mintha az Arany Bika éttermében volnánk. A különbség csak az, hogy olyan paprikást és turóscuszát mint itt, nem főznek sehol a világon. (Vagy talán csak itt esik legjobban?)

A jó ebéd, jó bor, szép leányok tüzes tekintete mellett a hangulat is egyre jobban emelkedett. Egyik-másik meg is kockáztatta.

No kár lenne innen hazamenni holnap reggelig.

A jó kedvben a főstrófmester természetesen most is, mint máskor is Berti bátyánk volt. Egymásután szedte elő elmes mondásait és szaftos történeteit. Mindaddig tréfált, a míg egy szép asszony be nem fogta a száját, hogy hát sokat találnak tanulni a bakfisok. Berti bátyánk lovagiasan meghajolt, mert hát úgyvagyunk mi férfiak a nőkkel, hogy őket még a Hortobágy korlátlan hatalmu királya is respektálja. Később aztán egy pár jó gyerek huzódott oda az ő udvarának, a kik azután annál fesztelenebbül mulattak.

Magyar embernek nem is esnék jól az étel meg az ital, ha áldomást nem mondanának. Hát ebben sem volt hiány. Wolafka püspök az ujonnan képesített tanítónőket, majd meg Farkas Bertit köszöntötte fel. Ez viszont a püspököket és a vendégeket éltette.

Ekkor már a jókedv tetőpontjára hágott. A hegedű kikerült a primás kezéből és Wolafka püspök huzta volt ta-

mitványainak a talpalá valót. Ritka látvány volt ez a püspökprimás. Járt a játékára mindenki! Eisenmann helyettes finansminiszter csak úgy tette vette szép kis bakfisokat. (Csak megne haragudjon a felesége!) Egyik kis leány még Nyári Náci közbarátunkat is megtáncoltatta. A mi ismerve az ő rettentő flegmáját, nem kis dolog volt. Tudakolták is sokan Náci barátunktól, hogy ki volt a az helyre leány a ki még őt is reátudta venni a táncra, de Náci barátunk már akkor a régi flegmájába visszazökkenve csak ennyit mondott: tudja a tene!...

Íste fél 9 volt, mikor előállott a kirándulók saját külön vonata, hogy visszaröpítse őket. Ám a bucsuzás egy kicsit nehéz volt. Nemesoda, a Hortobágy este még sokkal szebb, mint nappal! A vonat füttyentett, a zene megszólalt, s a leánysereg egy nagyon kellemesen töltött nap emlékével tért vissza. De a közbeeső állomásokon kiszállottak még egyet-egyet táncolni.

H I R E K.

Előfizetési felhívás

a „SZABADSÁG”

július-szeptember 1/2 évi folyamára

előfizetési árak helyben

Egész évre	12 korona
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

vidékre

Egész évre	20 korona
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

A fürdő évad alatt

a „Szabadságot” az előfizető kívánóságára Bárhova elküldjük.

a „Szabadság” kiadóhivatala

— Távbeszélő 275. —

* **József királyi herceg unokája.** Mint értesülünk, Augusta főhercegnőnek, József Ágost főherceg nejének tegnap, vasárnap délután 6 óra 50 perckor fiugyermek született. A Bársony dr. tanár által esti 8 órakor kiadott orvosi jelentés így szól: Ő cs. és kir. fensége Augusta főhercegnő ma délután 6 óra 50 perckor egészséges fiugyermeket szült. Ugy a fenséges anya, mint gyermeke a körülményekhez képest jól vannak. Hőmérsék 37,4, érverés 80.

* **Gyémántlakodalmom.** Ritka családi örömnéppel ült Adler Farkas hajdusoboszlói földbirtokos közbecsülésben álló családja, melyen Adler Farkas és neje szül. Fisch Eszter házasságának hatvanadik évfordulóját ünnepelték.

Adler Farkas hajdusoboszló városának, társadalmi életének egyik lelkes munkása, a kinek az ünneplésére nem csak a család, hanem a Hajdusoboszló város társadalma is egybe gyűlt felekezeti különbség nélkül, hogy tanui legyenek annak a lélekemelő mozzanatnak, mikor a gyémántlakodalmat ülő házaspár üdvözlésére a vármegye, majd a

városi tanács s Szoboszló város testületei küldöttségileg megjelentek. Megjelent az ünnepélyen a képviselőtestület Fekete Sándor polgármesterrel az élén, a Hajdumegyei takarékpénztár, melynek a jubiláns volt a megalapítója, igazgatósága Körner Béla vezetésével, a ref. egyház küldöttsége Soltész László lelkész, a róm. kath. egyház küldöttsége, Ka csay Gusztáv lelkész, a nőegylet küldöttsége Körner Ivánné vezetésével. — Az üdvözlők között megjelent Rasó Gyula Gyula kir. tan. alispán és Kovacs Gyula képviselő is. Az üdvözlő táviratok között van Domahidy Elemér főispán, Dégenfeld József gróf, dr. Popper Alajosé, dr. Balkányi Miklósa, dr. Czeglédi Minályé stb. Adler Farkas és neje az örömnapp emlékére mintegy 2000 koronát adtak különböző jótékony csiira.

* **Eljegyzés.** Ifj. Dr. Tóth László aki tavaly a magyar állam költségén csaknem valamennyi európai állam jogát tanulmányozta, tegnap — mint értesülünk — jegyet váltott Eekensberger György helybeli honvéd dandárparancsnok nagyműveltségű és kedves leányával Pelágiával. Az eljegyzéshez a kiterjedt rokonság és nagyszámu jóbarát szerencsekívánata fűződik.

* **Leégett malom.** Vasárnap délután nagy tüziárma verte föl Hadház község nyugalmát. A község közelében levő szalmalom kigyuladt. A tűz onnan eredt, hogy egy cigánygyerek. Úti Lakatos Mihály fontjárt a padlásán és verébfészket keresett. De mivel nem volt benne se tojás, se fiók, meggyújtotta a csupa toll és szalmából levő fészket. Ettől tüzet fogott a tető. Majd a belső gerendák és faszerkezett; végül a vitorla. A hirtelen összecsendült népség körülálta a lángoló malmot, de segíteni nem tudtak. Kihúzták ugyan az egyetlen vizipuskát, azonban víz nem volt és így az oltás kísérlete kárba veszett. A tűz késő estig tartott. A szalmalom Rácz János boszörményi molnár tulajdona volt, de az utóbbi időkben nem igen volt működésben. A kár mintegy ötezer koronára tehető, mert az épület nem volt bebiztosítva.

* **Tüntetés a Bánffy-párt.** Híre járt, hogy a debreceni Bánffy párt nagy tüntetésre készül A budapesti középponti intézőség kiadta a jelszót; sőt azt mondják maga a macskabajszu vezér is elrendelte, hogy — mozgósítani kell a hadakat Tisza István, a svaregelb, honaruló germanizátor ellen, Népgyűlések lesznek! A: olajútó megint megtelik néppel. A polgármester fáklás zenét kap. A közgyűlés elé rettenetesen szép dal kerül, melyet elfujnak az összes társ törvényhatóságoknak. Hauer Berci már arról gondolkozott, nem volna-e jó a nagy terem udvari falát ledönteni, hogy a tüntetők elférjenek? Ugyanis Budapesten az Angol királynőben van a Bánffy-klub helyisége; tehát stilszerűen itt is az Angol királynőbe hirdették a nagy pártgyülekezést. De a kis piros hólyagot közben valami baleset érthette. Egy csep gombostű beleszurt és a — hólyag elpattant és ptyhüden pottyant le Berci udvarára. Mindössze hárman léptek ki belőle. Hárman valának a Bánffy-párti tettekkel tényezők... Így végződött az előre hirdetett nagy tü-

etés. No de se baj, Hauer Berci is, a debreceni Bánffy-párt is vigasztalódjék. Holnap jön Baumau-Fregoli, akkor bizonyára zsufolásig megtelik az Angol királynő.

* **A debreceni ügyvédi kamara július 10-én, d. e. 10 órakor Debrecenben, a kamara tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart.** Tárgy: Az országos ügyvédi gyám- és nvugdij intézet ügyében előterjesztendő állandó bizottsági és választmányi javaslat.

* **Változnak az idők!** Hát még az emberek! Kivált ha ők ellenzékiek. Ime itt erről a mulatságos példa: Eredeti debreceni példa. Debrecenben ugyanis nagyon rossz a rendőrség. Vagy talán se nem jó, se nem rossz, mert egyszerűen — nincs. Kivált ott nincs, ahol lennie kellene. Böbeszedü ellenzéki vitézeink szidták is ezért a rendőrséget és a hatóságot éveken át nem lankadó következetességgel. A szótárban nincsen elég szó arra, hogy mennyi kemény bírálát, lesajnálás, kicsufolás, kegyetlen becsmérés sajtolta a debreceni rendőrséget, no meg a tanácsot, a polgármestert. Mindenki gyanus volt, a ki élt: Most pedig, hogy a hatóság meghallgatta az évek óta harsogtatott panaszt és javítani akar a helyzeten, esoda történt: az ellenzék, a böles hazafiak tábora — leszerelt a rendőrség irányában. Ektelenül, dühösen védelmezi a rendőrséget. Éljen a rendőrség! Rendőrség kell nekünk! — suttojják a szerelmes Albertucciók. Welche Wendung! mondaná a galaci konzul...

* **Hír a sporttérről.** Vasárnapra f. hó 26-ára volt hirdetve a vasárnapi verseny sorozat első napja. Természetesnek találtuk, — ismerve a debreceni sportviszonyokat — hogy közönség egyáltalában nem, versenyzők pedig gyérszámban jelentek meg, annyira, hogy a verseny nem volt megtartható.

* **Halálozások.** A tegnapi napon az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Tóth N. ev. ref. 2 napos, Szilágyi Péterné ev. ref. 27 éves, Pocsai János róm. kath. 27 éves, Konyári Ferencné róm. kath. 32 éves, Kovács Eszter ev. ref. 23 éves, Rekita Károly róm. kath. 3 hónapos, Schmarcz Teréz róm. kath. 32 éves, Sefcsik Ilona róm. kath. 2 hónapos.

* **Természetes!** Mi a természetes? A közigazgatási bizottság ülésén, no meg a furesán végződött jog- és pénzügyi bizottsági ülésén szidták, püölék, csipkedték a rendőrséget. Valósággal szenvedélyes szócáták folytak. Márk Endre azt képzelte, hogy bikaviadalon van. Tehát kis hija, hogy — vér is nem folyt. No de mi a természetes? Természetes, hogy a — rendőrség nem volt jelen!

* **A 48-as olvasókör gyűlése.** A debreceni csapókeri függetlenségi és 48-as olvasókör tegnapelőtt délután tartotta a csapókeri leány iskola tantermében évi közgyűlést, melyen a tagok teljes számmal résztvettek. Ez alkalommal az olvasókörbe számos új tag lépett be.

* **Verseny kuglizás.** A debreceni Polgári Lövész Egylet tervbe vett versenykuglizása 7 bábra tegnapelőtt kezdődött meg s jövő hó 3-án lesz befejezve. Számosan versenyeznek az első díjért, mely 30 korona aranyban.

6

* **Hány magyar lap jelent meg hazánkban.** Szinnyei József, a Nemzeti Múzeum könyvtára hirlaposztályának igazgatója, érdekes statisztikát állított össze arról, hogy az első magyar nyelvű hirlap megjelenése óta hány magyar hirlap és folyóirat jelent meg Magyarországon. Az első magyar hirlap 1780 január 1-én jelent meg Pozsonyban, és Rát Mátvás Magyar Hirmondója volt. B.-pesten 1788 okt. 8-án, indult meg az első magyar hirlap Magyar Merkurius címmel, hetenként kétszer járt és Paczkó Ferenc betűivel nyomtatott Pesten. A második lap Pesten az 1806. július 2-án keletkezett Hazai Tudósítások, szerkesztette Kulcsár István. Ez volt az első magyar hirlap, mely negyedréte alakban jelent meg és hosszabb életű volt. 1830-ban 10 magyar hirlap és f. jelent meg. 1840 elején 27 magyar lap volt hazánkban. 1847-ben, 33 1848-49-ben 86 magyar hirlap jelent meg, 1850 elején 9 lap adatott ki magyar nyelven, 1854 elején, mikor a Vasárnapi Ujság megindult, ezzel együtt 20 magyar hirlap és folyóirat jelent meg. 1861 elején midőn az első évi rendes hirlapkimutatót a Vasárnapi Ujság közölte, 52 volt a magyar hirlapok és folyóiratok száma. 1868-ban 140, 1878-ban 281, 1888-ban 501, 1898-ban 1104 és 1902-ben 1205-ben hirlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven.

Gerbaud Debrecenben. A debreceni cukrászüzletek száma a közel jövőben egygyel ismét szaporodni fog. Mint értesülünk, Budapest első cukrásza Gerbaud Debrecenben budapesti cukrászterme mintájára fiók üzletet akar nyitni.

* **Kedélyes betörő.** A Nagycserén lakó Ferenczi Gáborné tanyájába betörték. A tanyaépületben Ferencziné öt éves Róza nevű leánya volt bezárva. A kis lány vezette nyomra a csendőrséget. Kiderült, hogy az ajtót Kerék János nap-számos törte fel. Odabent összeszedett minden könnyen elvihetőt, aztán megsütött egy rakás tojást s csak mikor a tojást nyugodtan megette, akkor ment el az összeszedett ingóságokkal együtt. A kedélyes betörőt átadták az ügyészségnek.

* **Vándorló ágynemű.** Két héttel ezelőtt a határban feltörték Simon István majoros tanyáját és abból 9 párnát, több derékaltjat, dunnát lepedőt és ruhaneműt elvittek. A lopott holmit megtalálták Latinka János Sálétrom utca 5 sz. alatti lakosnál. Latinka beigazolta, hogy a holmit három cigányasszonytól és pedig Rostás Jánosné, Lakatos Jánosné és Lakatos Pintyéné asszonyoktól vette. A tolvaj cigányasszonyokat a csendőrség elfogta.

* **Köbor kutyák.** A számtalan szabályrendelet dacára, melyeket a főkapitány adott ki, nap nap után érkeznek a sok panasz a szájkosár nélkül csatangoló kutyák tulajdonosai ellen. Különösen a Csillag utcai rész volt a városnak az a része, ahol bot, vagy egyéb ütőszerszám nélkül veszélytelenül járni nem lehetett. Ezen a hajon úgy kívánt segíteni a hatóság, hogy a veszélyesnek jelzett utcák ellenőrzésére kiküldötte Fehér Mihály rbiztost, ki csupán egy napon s egy utcán, a Csillag utcán tizen-

négyszázötven gazdát talált, kiknek harapós kutyái szájkosár nélkül csatangolnak az utcán. Mind a 14 gazdát feljelentette kiket szigorúan megfognak bírságotolni.

LETZTER JOZSEF fényképész-estészeti és fényképnagy-tási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház Alland fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakásban.

Legszebb divatos mellények Feketenél.

x Tiszta faj leonbergi kölyök kutyák eladók. Rákóczi-utca 36.

TAVIRATOK.

Horváth Poldizsár emléke.

Temesvár, jun. 27. Temesvár város mai ünnepi közgyűlésén leplezték le Horváth Boldizsár volt igazságügyminiszter és képviselő arcképét. A család képviselőtében a boldogult veje, Radisics Jenő miniszteri tanácsos volt jelen. Résztvett a leplezésen a kir. ítélőtábla teljes bírói kara és számos vendég. Korniss Géza városi alügyész ünnepi szónoklata után Radisics Jenő a család köszönetét fejezte ki, s az elhunytat mint igazi szabadelvűség és demokrácia előharcosát ünnepelte.

Elítélt vasutasok.

Kassa, jun. 27. Az itteni ítélőtábla három vasuti altisztet egyenként nyolc napi fogházra ítélte; míg a tisztviselőket felmentette, mert ezek nem szállítottak fel a munkára.

Ismét gépkocsi-baleset.

Drezda, jun. 27. Anudin a Schaomburg-lippei herceg tegnap délután Lenyerschwalbach közelében Specht kamarással gépkocsizásra indult: a kocsivezető, aki egy kutyát akart kikerülni, a gépet egy táviródrudnak vezette. A kocsi felborult, s a kamarás az esés következtében szörnyet halt. A herceg és a kocsivezető csak csekély sérülést szenvedett.

Katonai könyvtár.

Budapest, jun. 27. A honvédelmi miniszter felhívta Mendlik Alajos fővárosi tanárt, hogy a katonai könyvtárra vonatkozó elfogadott terv alapján a kéziratokat nyújtsa be

A japán-orosz háború.

Tokio, jun. 27. Oku tábornok jelentti, hogy a japánok vesztesége a telijeszui ütközetben 217 halott, köztük 7 tiszt 946 sebesült, köztük 43. tiszt.

London, jun. 29. A csütörtöki tengeri ütközetben elmerült orosz csatahajóval elvesztett Uhtomszki herceg ellentengernagy és 750. orosz tengerész.

Niucsvang, jun. 27. Port-Artur előtt újabb tengeri ütközet volt. Részletek a csatáról még nincsenek.

Gabonatözsde.

Budapest, június 27. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt rányzat mellett 22,000 métermázsa került forgalomba 5 fillérért, a zárlatnál gyöngén tartott áron. Egyébb gabonanevek változatlanok. Idő szép.

Buza áprilisra	8.93—94
„ októberre	6.70—71
Rozs áprilisra	6.08—09
„ októberre	5.17—18

TÖRVÉNYKEZÉS

Esküdszéki tárgyalás.

A siketnéma leány támadói.

Az esküdszéki tárgyalások júniusi sorozatának talán a legérdekesebbje az a tárgyalás, melyet tegnap kezdett meg az esküdszék.

A tárgyalás előzményei a következők: Illés Zeuzsánna 18 éves siketnéma leánytól el akarták rabolni a pénzét Fülöp Mihály és Pál János, de a leány siketnémákat jellemző nagy erőt fejtett ki s így Bagdács Istvánt hívták segítségül. Egyesült erővel tudtak csak elbánni a leánynyal, ki az ütésekre belebetegedett s csak a napokban hagyta el a kórházat.

A tárgyalás 9 órakor kezdődött. A bíróság tagjai voltak: Oláh Miklós dr. elnök, Balogh Zsigmond és Tatay Ferenc szavazó bírák, Tormási Géza jegyző. Az ügyészséget Udvarhelyi Géza dr. kir. alügyész képviselte. Védők: Kardos Samu dr. Révi Nándor dr. és Lukács József dr. Szakértő: Izsó János dr. Tolmács Gácsér József siketnéma iskolai igazgató.

Esküdtek: Szathmáry Péter, Gerstner Kálmán, Fenyő Sándor, Rácz András, Petrovics István, Nagy Mihály, Szőlősi Dániel, Ménes János, Vértési István, Salánki Mihály és Gyémánt Sámuel. Pótesküdek: Szilágyi Bálint és Kerékgyártó József. Bizalmi férfiak: Haraagi Bálint, Szepesi István, Gál Zoltán és Kertész László. Bizalmi férfiakra azért volt szükség, mert az elnök elrendelte a zárt ülést.

A vádlottak kihallgatása után Illés Zeuzsánna vallomása következett. A siketnéma leány és az elnök között Gácsér József siketnéma iskolai igazgató közvetítette a kérdéseket és a feleleteket.

A tanúk kihallgatásával délután 5 órakor készültek el. Ekkor a törvényszéki orvos véleményét hallgatta meg az esküdtbíróóság. Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték.

Ügyész és védők indítványt tettek az esküdtek elé terjesztendő kérdések iránt, de ezek helyett ma dönt a bíróság.

§ **Halálos tréfa.** Katona János budapesti kertész az Ornagy u. 6. sz. ház udvarán tréfálkozásból ráfogta Hermann János háztulajdonos flóbert puskáját Munk Károly szoba festőre.

— Vigyázz, mert agyonlőlek! szölt Katona.

Munk erre szét gombolta keblén a ruhát a szívére ütve biztatta:

— Ide löjj, ha tudsz!

A következő pillanatban eldőrdült a fegyver, s Munk szíven találva, holtan rogyott össze.

A szerencsétlenségért a budapesti

büntető törvényszék gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt helyezte vád alá Katona Jánost, kinek bűnügyében ma volt a főtargyalás. A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy eszeágában sem volt arra gondolni, hogy a fegyver töltve legyen, mikor halotta, — hogy Hermann a fegyvet odaadta két katonai tiszti szolgának kitisztítás végett. — A bíróság Dr. Molnár kir. ügyész vádjára után emberölés vétségéért 3 havi fogházra ítélte Katona Jánost. Az ítéelt jogerős.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplom bazár
Raktárra érkeztek
Francia batiszt.

Zephyr. Mosó grenadin.
Angol ruha vásznak
Himzett és áttört batiszt.
Mosó kretenek.
Óriási választék!

Legrégibb és legnagyobb butor-
raktár DEBRECENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos
árban, izléses és legszolidabb kivitel-
ben csakis

Killer Ede

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál
DEBRECEN,
főpiac, a főtőzsdével szemben
kaphatók, hol úgy a legszerűnyeb
mint a legdiszesebb menyasszonyi
kelengyék, szobaberendezések
sédiszítések kifogástalanul esz-
közlöttek.

6542.
1904.

Árverési hirdetmény.

Az alább körülírt városi ingatlanok a városi számvevőség hivatali helyiségében, hivatalos órák alatt megtekinthető feltételek mellett, 1904. évi szeptember hó 7-ik napján, délelőtt 9 órakor a város székházának közgyűlési termében megkezdendő a szükséghez képest délután, sőt esetleg közvetkező napon is, ugyanottan folytatandó nyilvános árverésen bérbe, illetőleg hasznobérbe fognak adni.

Mely árverésre az érdeklődők figyelme ez uton is különösen ebben felhívatik.

I. Az 1904. évi október 1-től kezdődő 3 évre adatnak ki.

1. Várad-utcai sorompó melletti farraktárhely.

2. Az ispotálylapostól a Miklós-utcai régi sorompó házig és a hajduszoboszlói ut mentén elvonuló területek.

3. A sertés vásártér melletti B. Szilágyi-féle majorsági föld és gyümölcsös.

4. A kadarc-parti fogadó és vele együttes 233 h. 15 — 3 négyszögöl föld

5. A látóképi csárda, a vele kapcsolatos 6 $\frac{1}{2}$, — illetve 10 nyilas föld tel együtt és ma még a csárdával bérbe adott 3 $\frac{1}{2}$ nyilasnyi föld elkülönítetten is.

6. gogyori csapszék és hozzá tartozó föld.

Ez utóbbi azonban 6 évi időtartamra.

II. Az 1905. évi január 1-től kezdődő 3 évre adatnak ki.

1. Az epreskerti csapszék.

2. A bárány csapszék mészárszékkel együtt.

3. A csicsogó.

4. A begány csapszék.

III. Az 1905. évi január 1 től kezdődő 6 évre adatnak ki.

1. A hatápi csárda és hozzátartozó 46 holdnyi föld.

2. A ludas csapszék és hozzátartozó 155 hold 138 négyszögöl föld.

Debrecen, 1904. június hó 6.

A városi tanács.

4390—904. Tkvsz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A magy. áll. vasut felvételi épület építési vállalata cégnek Komlói Mihály, mint kk. Komlói Margit és Róza tör

képviselője debreceni lakos ellen folytatott végrehajtási ügyében a kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a debreceni kir. törvényszék, a debreceni kir. járásbíró-ság területén levő, a debreceni 381. sz. tkjvben A + 394. hrsz. a felvett Bercsényi-u. 95. sz. a. házas telekre a 15424—900. tkv. sz. végzéssel Komlói Mihály és neje Csuka Juliánna javára bekebelezett holtigtartó hasznélvezeti jognak épségben tartása mellett 1600 kor. megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelvé annak fogantatására határidőül az 1904. év július hó 26-ik napjának d. u. 3 óráját kir. tszék. árverési termébe kitűzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan, ha a 3800 kor. vételár el nem éretnek, a holtig tartó hasznélvezeti jognak fenntartása nélkül, szükség esetén a kikiáltási áron alól is el fog adni. Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási árnak 10 % készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni, vagy az 1881. LX. tc. 270. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvszék mint tkvi hatóságnál — és Debrecen város rendőrségénél község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Debrecen, 1904. apr. 25-én.

Boruzs

kir. törvényszéki bír.

„MAYER“ gépgyár

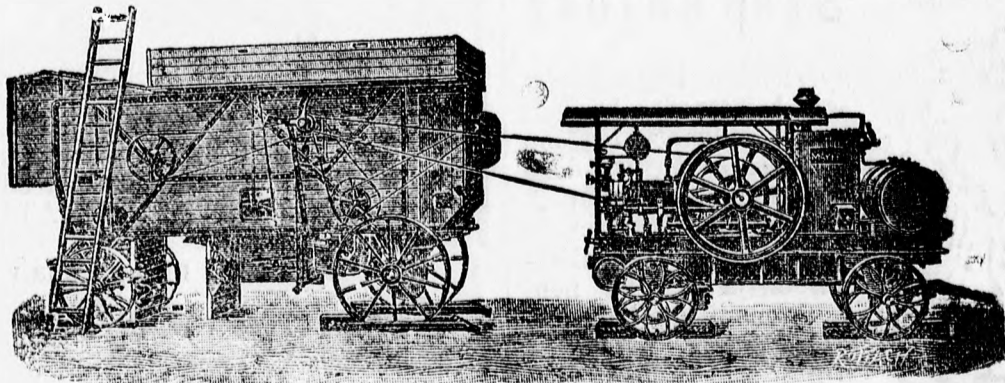
vas és fémöntöde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V. Lipót-körut 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szivó-gázmotorokat —50. lóerőig

Benzin-motoros cséplőkészletek
Legolcsóbb üzem!
Tűzveszély kizárva

Malomépítész: Új hengersizékek, minden e szaknába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.
Különlegesség: Legújabb szekezetű csavaros és szabad. kir. viznyomású bor sajtók.
Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselőisége

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kivánatra minden szükségletre külön költségvetés.

